

Oud Nieuws

In deze rubriek aandacht voor berichten over het dorp die 50 jaar geleden in de IJmuider Courant verschenen. Ook hier aandacht voor het Raadhuis. Begin september 1949 is er met een nieuw college van B en W gevormd. En voor wie wil trouwen

Bestel tijdig Uw
trouwauto's
bij H. v. GAMEREN
Stationsweg 1 - Velsen - Telefoon 5157
Tevens luxe verhuur

Taakverdeling van Velsens nieuwe college

Na een langdurige vergadering, die omstreeks half vier vóór middag eindigde, is de taakverdeling van het nieuwe college van B. en W. van Velsen bekend geworden. Wij vernemen dat burgemeester mr. M. M. Kowal, behalve zijn wettelijke taak, de algemene zaken, de raadhuisbouw en de aanspreken van het gymnasium zal beheren. Wethouder W. F. Visser heeft de portefeuille van openbare werken, grondwettelijk en volkshuisvesting behouden; wethouder P. J. A. Strijbosch krijgt die van sociale zaken (waarbij de bouw van het tehuis voor ouderen van dagen inbegrepen is), gezondheidszaken, schoolvoeding en kleding en woningverdeling; wethouder J. C. Aschoff neemt financiën (ook verificatie), plantsoendienst, onder zijn beheer en wethouder H. de Boer zal de portefeuille van onderwijs en volksgeschiedenis, sport- en culturele zaken en gas en water beheren. Als eerste plaatsvervanger van de burgemeester is de heer W. F. Visser en als tweede de heer P. J. A. Strijbosch.

biedt de plaatselijke ondernemer H. van Gameren luxe vervoer aan. Van Gameren vestigde zich in 1902 in het dorp. Hij nam toen de stalhouderij over die bij het toenmalige hotel Appeldoorn hoorde. Thans is van dit alles niets over. In 1964 volgde sloop ten behoeve van de uitbreiding van het Noordzeekanaal.

De Zalf van Boreel

Ze heette J. Apetz-Los en was een van de laatste bewoners van het kleine landhuis 's Gravenlust, dat in 1926 werd gesloopt ten behoeve van de uitbreiding van het Oude Raadhuis. Mevrouw Apetz huurde het huis van de eigenaren van Velserbeek. Volgens overlevering was de woonster onverminderd in de kelders van haar huis op zoek naar een onderaardse gang die er tussen 's Gravenlust en Velserbeek zou bestaan. Tevergeefs, want de gang is tot op de dag van vandaag nimmer gevonden. Er was echter nog iets dat mevrouw Apetz bezig hield. Mevrouw was in het bezit van een zalf, die bekend stond onder de naam 'De Zalf van Hogelanden'. Het recept zou afkomstig zijn van de familie Boreel van Hogelanden, van de buitenplaatsen Waterland en Beeckestijn. De zalf van mevrouw Apetz stond zeer goed aangeschreven. Er waren zelfs twee soorten: zwart voor zweren en rood voor algemeen gebruik.

De Stichting

Stichting Het Dorp Velsen is in 1967 opgericht en zet zich in voor behoud en herstel van dit bijzondere plaatsje. De stichting behartigt de monumentale belangen van het dorp, brengt publicaties uit, en informeert bewoners en andere belangstellenden over zaken die samenhangen met monumentenzorg. Daarbij wordt in alle onafhankelijkheid zonder een cent subsidie gewerkt. Activiteiten worden betaald uit bijdragen van donateurs en sponsors. Het bestuur van de stichting bestaat uit dorpsbewoners en enkele deskundigen/geïnteresseerden die elders wonen. Samenstelling: Rob Stam (voorzitter), Thea van Heiningen (secretaris), Jan-Willem Bruntink, Bas van Gent, Arthur Maandag, Siebe Rolle, Marga Wille en Jan Zeeuw. Voor nadere inlichtingen: Rob Stam, Torenstraat 15, tel. 0255-521711.

(Advertentie)

"de Theeschenkerij"
Velserbeek 3
1981 LA Velsen-Zuid
Tel.: (0255) 51 42 44

De gelegenheid voor
brulloften, recepties,
koffietafels en
koude buffetten

Leuke omgeving - Groot buitenterras - Ruime parkeerplaats

31e jaargang nr. 2
september 1999

Stichting Het Dorp Velsen

Nieuwsbrief

De tweede Nieuwsbrief van dit jaar. En een bijzonder nummer: de plannen met het Oude Raadhuis staan centraal. Zoals bekend buigt de Stichting Het Dorp Velsen zich al enige tijd over de vraag wat er met het monumentale pand zou moeten gebeuren. Hier volgt de eerste aanzet. Verder schetst Siebe Rolle in deze Nieuwsbrief de historie van het gemeentelijke pand. En ooit gehoord van een ter plaatse gemaakte zalf?

's Gravenlust: Nieuw leven voor oud raadhuis

Het Oude Raadhuis in Velsen moet een culturele bestemming krijgen, in combinatie met kleinschalige kantoorruimten. Er zouden ateliers moeten komen en ook een ruimte voor tentoonstellingen en bijeenkomsten. Een museum is niet haalbaar. Dat zegt de Stichting Het Dorp Velsen in het plan 's Gravenlust.

Zoals bekend komt het Oude Raadhuis op termijn leeg te staan. Met een eigen plan wil de Stichting Het Dorp Velsen een bijdrage leveren aan de discussie over de toekomst. De stichting heeft zich daarbij laten leiden door historische en culturele motieven. Het voormalige raadhuis, en voorheen het herenhuis 's Gravenlust, hebben immers een voorname rol gespeeld in de historie van het dorp. Centraal gelegen aan het dorpsplein vormde het een ontmoetingsplaats voor burgers en buitenlui. Het plan 's Gravenlust gaat uit van handhaving van het huidige gebouw aan de Torenstraat met de in het bestemmingsplan vastgelegde bestemming: "bijzonder gebouw, zoals kantoor, instelling voor medische-, sociale- of culturele doeleinden". De stichting vindt dat de kenmerkende voorgevel medebepalend is voor de monumentale uitstraling van het dorp. De buitenkant van het gebouw moet dan ook zoveel mogelijk intact blijven. Het pand zal, in ieder geval voor een deel, voor het publiek toegankelijk moeten zijn. Dat geldt met name de voormalige raadzaal.

Uitgever van de Stichting Het Dorp Velsen - Redactie: Arthur Maandag en Rob Stam, Torenstraat 15, Velsen-Zuid
Vormgeving: M.P. Driehuis - Druk: Van Raad bv, IJmuiden

De uitpuilende publieke tribune tijdens een vergadering in de oude raadzaal.

In het onderzoek naar geschikte functies heeft de stichting gezien of een streek/historisch museum tot de mogelijkheden behoort. Mede naar aanleiding van een oproep zijn verschillende voorstellen gedaan om in dit gebouw aandacht te besteden aan de geschiedenis van dit oudste deel van Velsen en de ontwikkeling van het Noordzeekanaal. Hoewel het gebouw zich er goed

voor leent, vindt de Stichting Het Dorp Velsen dit voorplan om organisatorische en financiële redenen onvoldoende haalbaar. Dat ligt anders met een kunstzinnige en toeristisch/recreatieve bestemming. Daarbij wordt gedacht aan de realisering van ateliers, een expositie en presentatieruimte voor tentoonstellingen en bijeenkomsten, een ruimte voor kunstuitlen en een werk-ruimte voor cultuur-historisch onderzoek.

De stichting ziet goede mogelijkheden dit plan verder uit te werken. Het leent zich goed voor de versterking van de toeristisch/recreatieve functie van het dorp en biedt de (beeldende) kunst in Velsen nieuwe aanknopingspunten. In het gebouw kunnen beeldend kunstenaars hun ambacht uitoefenen en er kunnen afwisselend exposities en presentaties worden gehouden over uiteenlopende culturele en cultuur-historische onderwerpen. In het voorjaar en de zomer kunnen buitenactiviteiten worden gerealiseerd (concerten, exposities, manifestaties e.d.). De voorstellen zijn inmiddels besproken met vertegenwoordigers van organisaties die actief zijn op het gebied van beeldende kunst, exposities en cultuurhistorie. Mede door de enthousiaste reacties vindt de Stichting Het Dorp Velsen het zeer de moeite waard de haalbaarheid verder te onderzoeken. Uit een globaal haalbaarheidsonderzoek, dat op verzoek van de stichting is uitgevoerd door BIC in Velsen-Noord, blijkt dat de culturele invulling zeer goed mogelijk is in combinatie met kleinschalige kantoorfuncties. Er is in Velsen/IJmond voldoende belangstelling voor (beginnende) ondernemers, met name in de zakelijke dienstverlening. Een combinatie van zakelijke en culturele activiteiten levert voldoende perspectief voor een haalbare exploitatie van het gebouw.

Op basis van het plan 's Gravenlust wil de Stichting Het Dorp Velsen de komende maanden met de betrokken organisaties en het gemeentebestuur van Velsen de realiseerbaarheid verder uitzoeken. Daarbij komen natuurlijk het toekomstig eigendom en het beheer aan de orde, maar ook het achterstallig onderhoud, eventuele verbouwingen en de organisatie van de verschillende activiteiten.

Het Oude Raadhuis

Vele generaties Velsenaren dragen het Oude Raadhuis in hun hart. Op die plek hebben ze de leden van het Koninklijk Huis bij officiële bezoeken aan de gemeente toegejuicht. Met hun schoolklas hebben ze jaarlijks op Koninginnedag de aubade meegemaakt. Maar de dierbaarste herinnering is

toch wel dat een groot aantal daar elkaar als bruid en bruidegom het ja-woord heeft gegeven. Het huidige Oude Raadhuis is nog niet zo oud, maar de historie gaat op deze plek veel verder.

Van oudsher nemen de schout, schepenen en welboren mannen van Velsen ter plaatse hun besluiten in bestuurszaken. Het schepengerecht houdt zich met privaatrechtelijke zaken bezig en de lage vierschaar buigt zich over

kleine strafzaken. Voor 1640 gebeurt dat in de dingstal, een open overkapping die tegen herberg Het Rode Hert is aangebouwd. In 1591 is Huych Fransz. herbergier en tevens schout van Velsen. De tappende herbergier heeft dus kantoor aan huis. De situatie verandert in 1640 als het ambachtsbestuur aan de overkant een nieuw recht-of raadhuisje laat bouwen. Dit gebouwtje doet vervolgens meer dan 230 jaar dienst als zetel van het gemeentebestuur. Het gereedkomen van het Noordzeekanaal zorgt er echter voor dat het bevolkingsaantal in de gemeente flink toeneemt. In 1866 wordt de magische grens van 3000 inwoners gepasseerd, wat betekent dat het aantal raadsleden van zeven naar elf mag stijgen. Daarvoor is de raadszaal te klein en in 1874 heeft de eerste uitbreiding plaats. In 1894 is de volgende vergroting al weer noodzakelijk. Baron Van Tuyl van Serooskerken verkoopt de gemeente daartoe een stuk grond van Velsersbeek. Voorwaarde: "dat het thans voor gemeentehuis ingericht gebouw nimmer zal mogen gebezigd worden voor fabriek, herberg, koffiehuis of dergelijke inrichting". Ruim tien jaar later verkoopt de baron weer een stuk grond. Nu gaat het om de bebouwing en tuinen van de voormalige buitenplaats 's Gravenlust. Het gemeentehuisje wordt naar de noordkant uitgebreid. Oude en nieuwe bebouwing krijgen een voorgevel in Hollandse neo-renaïssancestijl. In 1926 wordt het gemeentelijk apparaat al weer te groot. Nu worden het voormalige herenhuis 's Gravenlust en twee naastliggende kleine woningen gesloopt. In de nieuwbouw komt een raads/trouwsaal. Laatste uitbreiding is in 1931 als twee pittoreske huisjes aan de zuidkant ten offer vallen aan nieuwbouw in een zeer afwijkende en sobere bouwstijl. Velsen, en met name IJmuiden, groeit intussen door. Al in de jaren dertig zijn er plannen voor een geheel nieuw gemeentehuis op het grondgebied van Velsersbeek. De Tweede Wereldoorlog gooit daarvoor echter roet in

het eten. Na de oorlog blijft het vooroorlogse stadhuisplan in de lade. In het kader van de wederopbouw wordt het oog gericht op het grotendeels afgebroken en meer centraal gelegen IJmuiden-Oost.

Het duurt tot september 1965 eer aan Plein 1945 het nieuwe door architect Dudok ontworpen stadhuis in gebruik wordt genomen.

Het Oude Raadhuis in het dorp wordt dan kantoorruimte.

